

Van den vos Reynaerde

Anoniem

ISBN: 9789402174137

Van den vos Reynaerde

I	5
II	17
III	29
IV	41
V	53
VI	65
VII	77

I

Willem, die Madoc maecte,
Daer hi dicken omme waecte,
Hem vernoyde so haerde
Dat die avonture van Reynaerde
In dietsche onghemaket bleven
(Die Arnout niet hevet vulscreven),
Dat hi die vijte van Reynaerde dede soucken
Ende hise na den walschen boucken
In dietsche dus hevet begonnen.
God moete ons ziere hulpen jonnen!
Nu keert hem daer toe mijn zin,
Dat ic bidde in dit begin
Beede den dorpren enten doren,
--Ofte si commen daer si horen
Dese rijme ende dese woort,
Die hem onnutte sijn ghehoort--
Dat sise laten onbescaven:
Te vele slachten si den raven,
Die emmer es al even malsch.
Si maken sulke rijme valsch,
Daer si niet meer of ne weten
Dan ic doe hoe datsi heeten,
Die nu in Babylonien leven.
Daden si wel, si soudens begheven.
Dat en segghic niet dor minen wille:
Mijns dichtens ware een ghestille,
Ne hads mi eene niet ghebeden,
Die in groeter hovesscheden
Gherne keert hare saken.
Soe bat mi, dat ic soude maken
Dese avontuere van Reynaerde.
Al begripic die grongaerde
Ende die dorpren ende die doren,
Ic wille dat die ghene horen,
Die gherne pleghen der eeren
Ende haren zin daer toe keeren
Datsi leven hoofdschelike,
Sijn si arem, sijn si rike,
Diet verstaen met goeden sinne.
Nu hoert, hoe ic hier beghinne
Het was in eenen tsinxen daghe,

Dat beede bosch ende haghe
Met groenen loveren waren bevaen.
Nobel, die coninc hadde ghedaen
Sijn hof crayeren over al,
Dat hi waende, hadde hijs gheval,
Houden ten wel groten love
Doe quamen tes sconinx hove
Alle die diere, groet ende cleene,
Sonder Vos Reynaert alleene.
Hi hadde te hove so vele mesdaen,
Dat hire niet dorste gaen:
Die hem beschuldigh kent, ontsiet.
Also was Reynaerde ghesiet,
Ende hier omme scuwede sconinx hof,
Daer hi in hadde crancken lof.
Doe al dat hof versamet was,
Was daer niemen sonder die das,
Hine hadde te claghene over Reynaerde,
Den fellen metten grijsen baerde.
Nu gaet hier up ende claghe.
Isingrijn ende sine maghe
hingen voer den coninc staen.
Ysingrijn begonste saen
Ende sprac: 'Coninc heere,
Dor u edelheit en dor u eere
Ende dor recht ende dor ghenade
Ontfaerme u miere scade,
Die mi Reynaert heeft ghedaen,
Daer ic af dicken hebbe ontfaen
roeten lachter ende verlies.
Voer al dandre ontfaerme u dies,
Dat hi mijn wijf hevet verhoert,
Ende mine kindre so mesvoert,
Dat hise beseekede daer si laghen,
Datter twee noint ne saghen
Ende so worden staerblent.
Nochtan hoendi mi sent.
Het was sint so verre comen,
Datter eenen dach af was ghenomen,
Ende Reyaert soude hebben ghedaen
Sine onsculde, ende also saen
Also die heleghe waren brocht,
Was hi andersins bedocht
Ende ontfoer ons in sine veste.
Heere, dit kennen noch die beste

Die te hove zijn commen hier.
 Mi hevet Reynaert, dat felle dier,
 So vele te leede ghedaen,
 Ic weet wel al sonder waen:
 Al ware al tlaken paerkement
 Datmen maket nu te hent,
 In ne ghescreeft niet daer an.
 Dies zwijghic nochtan,
 Ne ware mijns wives lachter
 Ne mach niet bliven achter,
 No versweghen no onghewroken.'
 Doe Ysingrijn dit hadde ghesproken,
 Stont up een hondekijn, hiet Cortsoys,
 Ende claghede den coninc in francsoys,
 Hoet so arem was wijlen eere,
 Dat alles goeds en hadde meere
 In eenen winter, in eene vorst,
 Dan alleene eene worst,
 Ende hem Reynaert, die felle man,
 Die selve worst stal ende nam.
 Tybeert die cater die wart gram.
 Aldus hi sine tale began
 Ende spranc midden in den rinc
 Ende seide: 'Heere coninc,
 Dor dat ghi Reynaerde zijt onthout,
 So en es hier jong noch out,
 Hine hebbe te wroughene jeghen u.
 Dat Cortsoys claghet nu,
 Dats over menich jaer gesciet.
 Die worst was mine, al en claghic niet.
 Ic hadse bi miere lust ghewonnen,
 Daer ic bi nachte quam gheronnen
 Omme bejach in eene molen,
 Daer ic die worst in hadde ghestolen
 Een en slapenden molenman.
 Hadder Cortsoys yewet an,
 Dan was bi niemene dan bi mi.
 Hets recht, dat omberecht zi
 Die claghe die Cortsoys doet.'
 Pancer, de bever sprac: 'Dinct u goet,
 Tybeert, datmen die claghe ombeere?
 Reynaert is een recht moordeneere
 Ende een trekere ende een dief.
 Hine heeft oec niemene so lief,
 No den co ninc minen heere,

Hine wilde dat hij lijf ende eere
 Verlore, mochtire aen winnen
 Een vet morzeel van eere hinnen.
 Wat sechdi van eere laghe?
 En dedi ghistren in den daghe
 Eene die meeste overdaet
 An Cuwaerde den hase die hier staet,
 Die noyt eenich dier ghedede?
 Want hi hem binnen sconinx vrede
 Ende binnen des coninx gheleede
 helovede te learne sinen crede
 Ende soudene maken capelaen.
 Doe dedine sitten gaen
 Vaste tusschen sine beene.
 Doe begonsten si over eene
 Spellen ende lesen beede
 Ende lude te zinghene crede.
 Mi gheviel dat ic te dien tijden
 Te zelver stede soude lijden.
 Doe hoerdic haerre beeder sanc
 Ende maecte daerwaert minen ganc
 Met eere harde snelre vaerde.
 Doe vandic daer meester Reynaerde
 Die ziere lessen hadde begheven,
 Die hi te voren up hadde ghegheven,
 Ende diende van sinen ouden spelen,
 Ende hadde Coewaerde bi der kelen
 Ende soude hem thoeft af hebben ghenomen,
 Waer ic hem niet te hulpen comen
 Bi avontueren in dien stonden.
 Siet hier noch die verssche wonden
 Ende die teekine, heere coninc,
 Die Coewaert van hem ontfinc.
 Laette dit bliven onghewroken,
 Dat u vrede dus es tebroken
 hine wreket als uwe mannen wijsen,
 Men saelt uwen kindren mesprijzen
 Hiernaer over wel menich jaer.'
 'Bi Gode, Pancer, ghi secht waer,'
 Sprac Ysengrijn daer hi stoet,
 'Heere, waer Reynaerd doot, het waer ons goet,
 Also behoude mi God mijn leven!
 Ne ware wert hem dit vergheven,
 Hi sal noch hoenen binnen eere maent
 Sulken dies niet ne bewaent.'

Doe spranc up ribert die das,
 Die Reynaerts broeder sone was,
 Met eere verbolghenlike tale.
 'Heere Ysengrijn, men weet dat wale
 Ende hets een out blijspel:
 'Viants mont seit selden wel.'
 Verstaet, neemt miere talen goem.
 Ic wilde, hi hinghe aen eenen boem
 Bi ziere kelen als een dief,
 Die andren heeft ghedaen meest grief.
 Heere Ysengrijn, wildi angaen
 Soendinc ende dat ontfæen,
 Daer toe willic helpen gherne.
 Mijn oem en saelt hem oec niet wernen.
 Entie meest andren heeft mesdaen,
 Sal den andren in baten staen
 Van minen oem ende van u
 Al comt hi niet claghen nu,
 Ware mijn oem wel te hove
 Ende stonde in sconinx love,
 Heere Ysingrijn, als ghi doet,
 En soude den coninc niet dincken goet
 Ende ghine bleves heden onbegrepen,
 Dat ghi sijn vel so hebt ghenepen
 So dicwile met uwen scerpen tanden,
 Dat hi niet ne conde gheanden.'
 Ysengrijn sprac: 'Hebdi gheleert
 Aan uwen oem dus lieghen apeert?'
 'In hebbe daeren niet gheloghen,
 hij hebt minen oem bedroghen
 Harde dicke in menegher wijsen.
 hi mesleettene van den pladijse,
 Die hi u warp van den kerren,
 Doe ghi hem volghet van verren
 Ende ghi die beste pladijse up laset,
 Daer ghi u ane hadde versadet.
 hine gaeft hem no goet no quaet,
 Sonder alleene eenen pladijsengraet,
 Dat ghi hem te jeghen brocht
 Dor dat ghine niet en mocht.
 Sint hoendine van eene bake,
 Die vet was ende van goeder smake,
 Dien ghi leit in uwen muzeele.
 Doe Reynaert eesschede sijn deele,
 Andwoerdi hem in scerne: